

Közös agrárpolitika: a tettek mezejére léphet a Bizottság

Lezárult a 2013 utáni közös agrárpolitikáról szóló nyilvános konzultáció az EU tagországaiban. Miután több ezren mondták el véleményüket az uniós mezőgazdaság jövőjével kapcsolatban, a Bizottság most a tettek mezejére lép: kidolgozza a 2013 utáni agrárpolitika struktúráját. Mint arról az umvp.eu híradásaiban több ízben is beszámoltunk, a 2013 utáni közös agrárpolitika társadalmi vitájába az uniós tagállamok polgárai egy - a magyarok ezen kívül még egy - internetes oldalon keresztül kapcsolódhattak be, és fejthették ki véleményüket 2010 júniusáig. A párbeszéd lezárultával Brüsszelben megkezdődik az érdemi munka.

Dacian Cioloș mezőgazdasági biztos a július 20-án Brüsszelben megtartott összegző konferencián hangsúlyozta: az uniós mezőgazdasági politika reformjával kapcsolatban egyelőre csak szavak hangzottak el, de „ez csak a kezdet”. Miután több ezren mondták el véleményüket az uniós agrárium és vidékfejlesztés jövőjével kapcsolatban, a Bizottság most a tettek mezejére lép: kidolgozza a 2013 utáni agrárpolitika struktúráját. *„Meg fogjuk vizsgálni az Önök üzeneteit, s meg fogjuk változtatni a mezőgazdasághoz való hozzáállásunkat.”* – mondta az Unió mezőgazdasági biztosa hétfőn, majd hozzátette: *„Nem csak beszélni fogunk róla!”*

Június 11-ig állt nyitva a jövő közös agrárpolitikájával (KAP) foglalkozó nyilvános konzultáció. Az Unió januárban kinevezett agrárbiztosa, Dacian Cioloș által tavasszal életre hívott társadalmi egyeztetés keretében több mint ötezer hozzászólás érkezett az Európai Bizottsághoz. A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat közvetítésével *jelentős számban képviseltették magukat a magyar civilek, magánszemélyek és szakmai szervezetek is.*

A konzultáció tapasztalatait áttekintendő, a hét elején (július 19-20.) nagyszabású konferenciára került sor Brüsszelben, ahol az érintettek a főbb problémákat személyesen is megtárgyalhatták az uniós intézményekkel, és egymással.

Dacian Cioloș a konferenciát záró beszédében a hallgatóság bizalmát kérte, mondván: bár eddig csak szavak hangzottak el, mindezen hozzászólást figyelembe véve fogja bemutatni a KAP 2013 utáni struktúrájára vonatkozó javaslatát. *„Ez még csak a kezdet!”* – zárta szavait a biztos.

Nagyobb hangsúlyt Kelet-Közép-Európára

A magyar kommentárok nagy része azt kérte az Európai Bizottságtól, hogy a jövő agrárpolitikájában fektessenek nagyobb hangsúlyt a kelet-közép-európai régió országaira, köztük Magyarországra is.

„A jelenlegi KAP a Tizenötökre lett kialakítva, és nem célozza az új tagállamokat. Nem veszi figyelembe továbbá a regionális különbségeket és az eltérő igényeket.” – írja a konzultáció keretében küldött állásfoglalásában Jámbor Attila, a Budapesti Corvinus Egyetem Agrárgazdaságtani és Vidékfejlesztési Tanszékének tanársegédje.

A 2004 után társult tagállamok csatlakozási szerződésükben abban egyeztek meg az Unióval, hogy 2013-ig kisebb mértékű területalapú támogatást kapnak. A megállapodás célja egyrészt az volt, hogy az agrárpolitika a tíz, majd plusz két tagállam belépésével is finanszírozható maradjon, másrészt azonban a régi tagállamok tartottak attól, hogy a közvetlen kifizetések 100 százalékos kiutalásával konzerválják a Kelet-Közép-Európában jellemzőnek tartott alacsonyabb termelési színvonalat.

A hét magyarországi szakmai szervezetet tömörítő Vidékfejlesztési Országos Fórum (VOF) szerint azonban ez a fajta politika nemhogy nem szolgálta rugalmasan a kiegyenlítődést, hanem éppen „az integrációs folyamat ellen hatott”, és hosszú távon divergenciához vezethet. Éppen ezért a VOF tagjai a támogatások mielőbbi egységesítését szorgalmazzák.

Az átmenet időszaka elméletileg 2013-mal zárul, az EU-ból érkező források legkésőbb ekkorra azonos szintűek lesznek a tagállamok között. Ám valójában a gazdák már most is ugyanannyit kap(hat)nak, mint nyugati társaik, hiszen 2010-től kezdődően az állam 100 százalékosra egészít(het)i ki az uniós forrásokat, amit a nemzeti kiegészítő támogatásokkal - például a tejtermelők esetében - meg is tett. A többi kiegészítés a rendelkezésre álló költségvetési források függvénye.

A támogatások sem oldanak meg mindent

Abban azonban széles körű a konszenzus, hogy a mezőgazdasági politika *renacionalizálása*, vagyis a tagállamok hatáskörébe való visszahelyezése semmiképpen nem lehet megoldás a problémákra.

A Bizottság eddigi politikájában igyekezett fokozatosan csökkenteni a közvetlenül juttatott támogatások mértékét, és azt remélte, ez arra kényszeríti majd a gazdákat, hogy jobban alkalmazkodjanak a piaci feltételekhez. Ezt a célt hivatott szolgálni a tejkvóták sokat vitatott fokozatos kivezetése is.

A kérdésben, hogy milyen irányban induljon meg a reform, még a magyar résztvevők körében sincs konszenzus. A legtöbb gazdaszervezet ugyan a közvetlen kifizetések fenntartása és egységesítése mellett foglal állást, többen elképzelhetőnek, sőt szükségesnek tartják ezek megszüntetését.

Jámbor Attila szerint a KAP-nak fel kell hagynia a kompenzáció és a közvetlen jövedelemtámogatások rendszerével. Véleménye szerint ennek érdekében ki kell vezetni a

közvetlen kifizetéseket a rendszerből, ami KAP-kötvénnyé alakítva, egyetlen egyösszegű támogatásként válhatna elérhetővé a gazdák számára.

A Magyar Agrárkamara szerint ugyan a mezőgazdasági termelés elsősorban a kifizetések egységesítésével fejleszthető, ám elfogadhatónak tartja azok kisebb szintű csökkentését, sőt úgy véli, hogy hosszú távon a KAP második pillérének - pályázható, tehát nem területalapon járó - forrásai kiválthatják az első pilléres közvetlen támogatásokat.

Új kihívások

A második pilléres támogatások hivatottak szolgálni jelenleg az új kihívásoknak való megfelelést. A konferencia számos felszólalója mégis aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az agráriumban nem biztosított a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás, vagy éppen az étel- és táplálék-biztonság megfelelő mértéke. Ez utóbbi esetben a legtöbben nem is a minőségi előírásokra, hanem az ellátásbiztonságra utaltak, figyelmeztetve az Uniót, hogy a túlzott piacnyitás biztonsági kockázatot jelenthet.

„Továbbra sem látjuk, hogyan fog az új KAP a klímaváltozás hatásaira válaszolni” – mondta a Föld Barátai mozgalom egyik képviselője. Dacian Cioloș beismerte: jelentős feladat lesz a közös kockázat-megelőzési és válságkezelési mechanizmusok kidolgozása, ugyanakkor emlékeztetett, hogy a mezőgazdaság területén már most is léteznek azok a technológiák, melyek segítik a biodiverzitás megőrzését és a környezetbarát megújulást. „Nem nézhetjük ölbe tett kézzel a biodiverzitás pusztulását. (...) A mezőgazdaságnak meg kell újulnia! Különösen a széndioxid-tárolásra gondolok, hiszen ezek a technológiák már léteznek, csak meg kell őket erősíteni.” – mondta a biztos.

Nyilatkozatában hangsúlyozta továbbá, hogy *a KAP-nak az Európa 2020 versenyképességi stratégiában is jelentős szerepet kell játszania.* Ennek érdekében a Bizottság az új KAP-ot a „fenntartható és befogadó fejlődés” jegyében kívánja kidolgozni.

Eredeti cikk: euractiv.hu

Forrás: www.umvp.eu